

Секція: **ЕКОНОМІКА ТА ПІДПРИЄМНИЦТВО**

Керівники: **проф. Р.Федорович, доц. Ціх Г.В.**

Секретар: **ст. викл. О. Гевко**

УДК 338.2

О. Бурліцька

(Тернопільський національний технічний університет ім. І. Пулюя)

КОНЦЕПЦІЯ МЕНЕДЖЕРИЗМУ ЯК НАПРЯМКУ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ТЕОРІЙ

Народження менеджеризму як напрямку збіглося в часі із кризовими потрясіннями 30-х років, і саме вони привернули суспільну увагу до ідей менеджеризму. Роботи найбільших теоретиків заходу Дж. Кейнса і Й. Шумпетера підготували ґрунт для подальших представників менеджеризму.

Книжка А. Берлі і М. Мінза «Сучасна корпорація і приватна власність» (1933 р.) підсумувала розвиток ідей навколо нової ролі професійного менеджменту та акціонерної власності у великій корпорації, надавши їм закінченого систематизованого характеру. У цій роботі професійний менеджмент великих корпорацій як найдинамічніший і соціально однорідний чинник поставлено в центр змін, що виникають в економіці.

У 40-50-х рр. менеджеризм (американський та європейський варіант) виділився як теорія, що поставила в центр аналізу проблему концентрації капіталу і відокремлення власності від контролю, і став самостійним пошуковим напрямком західної політичної економії.

Численні різновиди менеджеризму були спрямовані на розвиток теорій і моделей «управлінської» фірми. Першим економістом, який розробив формальну модель «управлінської» фірми, був американський вчений В. Баумоль. Його модель передбачає як формується показник діяльності, що підлягає максимізації прибутку, яка лежить в основі традиційних моделей капіталістичної фірми. Школа А. Чендлера, що зародилась у 60-х роках, приділяла основну увагу теорії капіталістичного підприємства і мала великий успіх у західній економічній науці 1970-1980 рр. завдяки рішучій критиці традиційних теорій.

У вітчизняній літературі упередженість до поняття менеджеризму не подолано й досі.

Американський вчений Д. Едвардс, досліджуючи вживання терміну «менеджеризм», відзначає такі чотири компоненти цього поняття:

- ✓ прагнення до економічної ефективності, пошук шляхів максимального виробництва продукції з мінімальними затратами;
- ✓ віра в засоби і методи менеджменту як науки та у здатність менеджерів використовувати їх для розв'язання проблем; зокрема, така віра була поширена на управлінські структури щодо суспільства як цілого;
- ✓ свідомість «класу менеджерів», яка уніфікує значення менеджерів, покладає відповідальність за благополуччя організацій безпосередньо на плечі менеджерів;
- ✓ визнання менеджера моральним чинником досягнення найбільших результатів не лише їхніми організаціями, а й суспільством в цілому.

Отже, для України особливе значення має досвід формування і становлення концепції менеджеризму як особливого напрямку соціально-економічних теорій.